

თარგმანი
TRANSLATION

აბდულჰაკ ჰამიდი (1851-1937)

პოემა „საფლავი“ აბდულჰაკ ჰამიდმა გარდაცვლილ მეუღლეს მიუძღვნა. იგი პოეტის პირველი ვრცელი ლირიკული პოემაა, რომელსაც ექსპრესიისა და ემოციური ზეგავლენის ძალით თურქულ ლიტერატურაში ბადალი არ მოეპოვება. ჩვენ ხელთ გვქონდა ამ ვრცელი პოემის (2360 მისრა) მცირე ნაწილი (189 მისრა), რომლის თარგმანსაც ქვემოთ გთავაზობთ.³

თურქულიდან თარგმნა ასმათ ჯაფარიძემ

„საფლავი“

მე მიძნელდება ამ მიწაზე პოვნა ადგილის,
რადგან აღარ მყავს საყვარელი, მეგობარი დავკარგე გულის.
ახლა აქ მყავდა და ხელიდან გამომეცალა თითქოს უეცრად.
ის მარადიულ სამყაროდან მოვიდა ქვეყნად და
მარადიულ სამყაროში წავიდა კვლავაც.
მე წამოვედი, ის ცივ სამარეს მივაბარე და დავტოვე მარტოდ,
ეულად.
ბეირუთში დარჩა მხოლოდ საფლავი ცივი - მეგობარის ჩემის
გულისა.
სად ვეძებო გულწარმტაცი მიჯნური ჩემი?
ან ვის მოვკითხო სიყვარულის ჩემის ამბავი?
უზენაესო, შენ მაუწყე სად არის იგი;
ვინ მარგუნა მე ხვედრი მძიმე, მამცნე, უფალო.
მეუბნებიან, მეგობარი დაივიწყეო, წავიდა იგი და არასდროს
დამიბრუნდება.

---

³ პოემის რამდენიმე სტროფი, თარგმნილი სერგი ჯიქიას მიერ, დაბეჭდილია კრებულში - „არმადანი“, თბ., „საბჭოთა საქართველო“, 1977.

ძალმიძს განა, დავიჯერო ეს რეალობა, შემიძლია, შევურიგდე მე
ამ სიმართლეს?

აშკარაა ჩემი სწრაფი ფერისცვალება,

უკვე საკუთარ თავსაც ვეღარ ვცნობ.

რასაც კი ვხედავ, საფლავია მხოლოდ ჩემს თვალში

და შიგ მე ვხედავ მხოლოდ სახეს ჩემი საყვარლის.

უძილო ღამე დიდ ტანჯვას და ვაებას იტევს,

დრო ვერ ანელებს ტკივილსა და დარდს,

და ჩემი ხვედრი, მეტად მძიმე, მე ჯერ არ ვიცი,

როდის განუჩენს ამ ჩემს ტანჯვას აღსასრულის ჟამს.

ფატმა, აღსდები მაგ საფლავიდან ,

კვლავაც განაგრძე შენ ცხოვრება ჩემს არსებაში.

თუნდ ერთი სიტყვით მიმანიშნე მე საიდუმლო,

სიტყვით, რომლის გაგონებაც მე ძლიერ მინდა.

კვლავ გამიღიმე ვარდის ღიმილით

და მაგ ღიმილით განმიკურნე წყლულები გულის,

შენი მზერით, ნაზითა და ალერსიანით, შენი სიცილით

სრულყავ დღეები ჩემი სიცოცხლის.

საფლავი - ჩვენი ყოფის საიდუმლოს ეს დასასრული,

უზენაესის საიდუმლო შესანიშნავი.

მისი სინათლე ჩვენ სასთუმალს გვიმზადებს ძილის,

აი, ჩვენ ვწევართ და გულს გვაწევს სიმძიმე მიწის.

ბორცვთა შორის ყველა ბორცვზე ამაღლებული;

ო, ეს საშიში ჭემმარტება,

კაცთ გონებისთვის შეუცნობი, მიუწვდომელი,

თუმც აშკარაა ამა ქვეყნად მისი დიდება.

სამკაულია განა ფარდის ეს ფანტაზია?

ანდა რომელი ჭემმარტი ნიმუში მნახე?

არ დასრულდება სატანჯველი ამა სოფლისა?

ლოცვას აღვავლენთ ჩვენ შენდამი, უზენაესო!

გთხოვ, დაასრულო ეს წამება და შვება მოგვცე,

შენი შექმნილი რეალურის მცნობლად გახადო.

ვირწმუნეთ, რომ ხარ შემოქმედი ჩვენის არსობის

და მხოლოდ შენში ირეკლება ჩვენი წუხილი,

რაკი არსებობ, საიქიოც არსებობს, ალბათ,
მწყალობელი ხარ, მეუფეო, ჩვენ ესეც ვიცით.
ვიცი, შენამდევ მოაღწია ჩემმა ამბავმა,
სიყვარულს ჩემსას რადგანაც შენ ხსნა ვერ მიეცი,
შეგთხოვ, ხელახლა შთაბერო სული.
უსარგებლოა ჩემი ჯაფა, ჩემი ვაება,
შენ ხარ მცნობელი ერთადერთი მხოლოდ ყოველის.
მე კი რას ვაქნევ სიდიადეს ადამიანის.
ლოცვას არ ძალუძს მომიტანოს მე სარგებელი,
მიწამ წაიღო ჩემი ლოცვები.
ხომ დაგინახეთ, რაც ყოფილხარ, უზენაესო.
ეი, ვითომ ხსნას აძლევ ხომ ავადმყოფებს.
ჩემი თავი რომ კაცი მეგონა, შენ დამანახე ყოველი ნაკლი,
არარაობა ვყოფილვარ მე, პირუტყვი,
ვაგლახ! გამაშიშვლე ქვეყნის წინაშე.
სატრფოვ, ასეთი რა მოგივიდა,
ჩემ გვერდით იყავ და ნეტავ ახლა რა დაგემართა?
ცხოვრებაში ხომ ჩემი მოყვარული იყავ.
უმწეო ვარ, ისე ვით არს შენი ცხოვრება,
შენ რომ მოკვდი, სწორედ მითაა ჩემი ვაება.
რაც რომ მოხდა, იმ მშვენიერ ერთ წამში მოხდა
და ფიცი ჩემი, რომ მეც შენს გზას დავადგებოდი,
დრო გადის, მაგრამ დაპირებად დარჩა ის კვლავაც.
ღმერთო, შეგთხოვ, რომ კვლავ მიჩვენო ეს ანგელოზი.
ასეთი თუნდაც რომ მომიწყო გამოცდა ერთხელ:
რომ ამოვიდეს კვლავაც მთვარე,
ნათელი და შენი სხივი მოეფინოს არეს.
განმიცხადე სასურველი ცხოვრება ჩემი,
მარქვი, რა არის მომავალი კაცობრიობის.
ჩემი სული მის სულს შთაბერე ან
მიწას მისას შეუურიე, გთხოვ, ჩემი სული.
სამშობლოც ჩემი განმერიდა თითქოს უეცრად,
უცხოობაში დავრჩი მარად, ყარიბად ვიქეც.
თუნდ რომ ერთი დღით არ მომეკრა სატრფოსთვის თვალი,

თვით ერთი წამი განშორების სამძიმო იყო,
აწ განშორების სნეულებას მე ვერ გადვურჩი,
მით მე სული დამისახიჩრდა.
ის შეიგრძნობდა, რა რისხვას სამარისაგან მოგვრილი ჩემში,
რომ დავენახე საიქიოდან.
ის მეგობარი იყო ჩემი, არ ჰყავდა ტოლი,
მე მომეველინა სულის მკურნალად.
დღეს ის აღარ მყავს ჩემად ნუგეზად
და ეს სამყაროც მეუცხოება.
უცხო ქვეყნად ჩვენი ყოფის დასასრული ესაა ნუთუ.
ნეტავ შენამდის შევმდგარიყავ იმ დიად გზაზე
მარადიულის საუფლოსკენ რომ მიგვიძღვება,
თუ ჩემი ხვედრი ამას მიქადდა.
ღმერთო, მაუწყე, მოგვკვდე თუ სხვა ვიღონო მე რამ,
ძალძიმს სიცოცხლე სატრფოსაგან მოშორებულსა?
უბედურებამ, შენ რომელიც თავს დამატეხე,
მე სიყვარულს გადამამტერა.
ნუთუ არ სწყალობ მონას შენსას, უზენაესო?
მაშ ეს სიკვდილი ნაადრევი არ არის განა?
მე ის დავკარგე სამუდამოდ და ვედარასდროს ვიხილავ კვლავაც.
ეს მოხდა მაშინ, როს მეჯუნუნით სიყვარული მე მისი მწვავდა.
ფატმა, წახვედი შენ უჩემოდ ამა სოფლითგან,
აწ ჩემი გული შენ გარეშე იცოცხლებს განა?
და მე სიცოცხლე ან სიკვდილი ან აგონია მომელის თუკი,
ოღონდ რაიმე შეიცვალოს - მე თანახმა ვარ.
შენა ხარ ვარდი უეკლო,
შენ სიცოცხლე ხარ, ლალი, სვიანი,
რად მინდა მე ეს ქვეყანა მდელს გარეშე,
რად მინდა მე ეს ქვეყანა მდელიანი.
ამოიზარდონ ქმნილებები დედამიწიდან,
თბილმა ნიავმა თვისი ალერსი მოჰფინოს რიყეს,
ტანჯვა მჭირდება, ყველაფერში ცვლილება მინდა,
ციდან კვლავ უკან დაგვიბრუნდეს ლოცვები ჩვენი.
დრითიდლე ჩემი ჯანმრთელობა უარსედება,

გული ათასგვარ სიმწრით აივსო
და თუ ხანდახან ჩემი სახე ღიმილსაც სახავს,
შინაგანად ეს გული ტირის
და დარდი ჩემი ამ ღიმილით არს დაფარული.
მაშინ მე ყველა ბედნიერად, მხიარულად მთვლის,
ეს კიდევ უფრო მიძლიერებს უიმედობას
და კიდევ უფრო მიცხოველებს ამ ჩემს სიყვარულს.
სად დაიკარგა ჩემი ჯაფა და ჩემი შრომა,
შენ ყვავილები გეტყვიან ამას.
ჩემს გულის მსგავსად, საფლავის ქვავ, შიგ დამარხულს
ეს სინათლე თუ ხვდება ნეტავ?
ანდა ვინ ელის იქ ამ ნაყოფს? მარქვით, ჩიტებო.
ო, სულო, გახსენ ცის კამარა?
მაგ კეკლუც სხეულს მიძგნიან მგლები,
თუ ანგელოზნი პატიჟებენ ცად წასაყვანად?
ეს გაზაფხული შენ ხარ, სატრფოვ,
ეს ზღვაც და მიწაც,
ზოგჯერ ხეებში მქროლი ნიავიც შენა მგონიხარ
და ის ცრემლიც, თვალთაგან რომ ჩამომდის მტირალს,
ხოლო შენს საფლავს როს დავინახავ, მაშინვე ვხვდები:
შენ დარაჯი ხარ ჩემის საფლავის,
ჩემს სიკვდილს რომ ელის დღემუდამ.
კუბო..... საფლავისკენ გზის გამკვალავი,
კუბო..... დაღონებული ქადაგი,
კუბო..... მდუმარე მეტყველი,
კუბო.... განსხეულებული სიცივე,
კუბო.... თავიდან ბოლომდე სიჩუმე,
კუბო.... გამეორებული უბედურება,
კუბო.... ჯიუტი სიცარიელე,
კუბო.... მოსიარულე საფლავი.
ჩვენი სულები მსგავსი იყო, ჩვენ ვმეგობრობდით,
მე მმა ვიყავი მისი ერთგული,
ეს ძმობა ხომ დიდ სიყვარულს იტევდა წმინდას,
ეს მეგობრობაც იზრდებოდა დღითიდღე ძლიერ.

ბედნიერი და მხიარული ანგელოზი იყო ის ჩემი.
მდგომარეობის შესაბამისი იყო ყოველთვის ჩემი ქმედება.
თუმც ცოლი იყო იგი ჩემი, ქალიშვილივით ვხედავდი მაინც
და დედასავით ვექცეოდი, როს ბავშვი იყო ჯერ კიდევ იგი.
მე გავასრულე ჩემი კვნესა, რომ მკვადთა სულელებს
ზედმეტად აღარ დავურღვიო მე მშვიდი ძილი.
გულის სიღრმიდან მოდიოდა ყველა ეს ოხვრა
და ჩემს ყურებსაც არაფერი გაუგიათ ამ ოხვრის მეტი.
ახლა კი ვრჩები სიჩუმეში განმარტოებით,
სულის მეგობარს დასტრიალებს კვლავ ჩემი ფიქრი.